

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnistvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Kdo je zmagal?

Kdor se hoče prav pošteno in od srca nasmejati, naj vzame v roke kak klerikalni časopis in naj čita, kar piše o minulih volitvah. Zabaval se bo dobro. Duhovniški naši žurnalisti so sicer surovi in hudobni, a tudi neumni tako, kakor zamore biti samo kak lemenatarski gojenec. Tej neumnosti se imamo zahvaliti za zabavo pri čitanju duhovniških časopisov. Moj Bog, dandanes je na svetu toliko pametnih ljudi, da že vsakemu presedajo, in človek kar hrepeni, da za premembo sliši enkrat tudi glas kakega pravega, popolnoma razvitega osla. In ta glas je zdaj slišati iz duhovniškega časopisja.

To časopisje se dela silno veselo zaradi pridobitve dveh mandatov, izmed katerih pa jeden ni bil izvojevan, ni bil pridobljen z lastno silo, ampak je bil kupljen od socialnih demokratov. To veselje, to norenje od same radosti, bi se dalo opravičiti in razumeti, ako bi bila s tem za klerikalce pridobljena večina v deželni zboru. Temu pa ni tako. Slej kakor prej ostanejo klerikalci v deželni zboru in v deželni odbor v manjšini, ostanejo peto kolo na vozu in ne dobe ključev do deželne blagajne v roke, za kar jim je največ bilo, ker so mislili deželni denar porabiti za svoje konsume, za svoje vinogradniško društvo, za svojo v smrtnih bolečinah zvijajočo se zavarovalnico in za škofove zavode v Št. Vidu.

Klerikalna pridobitev pri volitvah je torej brez dejanjskega pomena. Kaj je pomagalo Avstriji, da je l. 1866. pri Kustoci in pri Visu zmagala? Čisto nič, kajti bila je porazena pri Kraljevem Gradcu in je morala tepeni Italiji odstopiti Venecijo. Kaj je pomagalo Angležem, da so generala Cronje ujeli, da so zavzeli Bloemfontain, Johannesburg in Pretorijo, ko Burov še do danes niso ugnali, nasprotno pa jih lomi strah, da bodo Buri popolnoma zmagali in mogočno Angleško

vrgli iz Južne Afrike. In prav tako je z našimi volitvami. Kaj pomaga pridobitev dveh mandatov, ko pa ostane nespremenjeno razmerje v deželni zboru, klerikalci imajo sicer dva moža več, ki lahko pomagata jokati in vpiti, zgodilo se bo pa vendar le to, kar bo liberalna večina hotela.

Še smešnejše kakor to veselje, pa je deklamiranje, da je ljudstvo govorilo, da je ljudstvo sodilo, da je šlo ljudstvo v boj zoper napredno narodno stranko. To so puhle fraze! Ljudstvo ni govorilo in ni sodilo, ljudstvo tudi ni šlo v boj, ampak v boj je šla katoliška cerkev pod vodstvom svojega škofa, v boj je šla z malimi častnimi izjemami katoliška duhovščina, in če je zmagala, se je to zgodilo vsled nečuvne profanacije Najsvetejšega, vsled zlorabe verskih svetinj, vsled grozovitega duševnega in materialnega terorizma, s katerim je duhovščina silila ljudstvo, da je volilo klerikalce. Z duhovščino je volilo najrevnejše ljudstvo, zlasti na Notranjskem in na Dolenjskem, in še to le neprostovoljno. Govoriti o kaki zmagi »ljudstva«, je naravnost bedasto, kajti 90 odstotkov vseh klerikalnih volilcev niti ne ve, koga je volilo, ampak je oddalo glasovnice, kakor jih je duhovnik popisal.

Zmagala je torej duhovščina, ne ljudstvo. Ako zmagajo na Gališkem židovske pijavke, ne bo noben razsoden človek rekel, da je govorilo ljudstvo. Takisto je pri nas, samo da je tu igrala duhovščina tisto ulogo, kakor jo na Gališkem včasih Židje igrajo. Razložek je le, da bi se nikdar noben gališki Žid ne upal tako agitirati, kakor so naši duhovniki.

Duhovščina je le letos prekosila samo sebe. Še nikdar ni tako divjala. Vodilo jo je upanje, da bo po volitvah takoj mir, da bo konec vsem političnim bojem v deželi, in da bo mogla zopet ljudstvo lepo v miru in nemoteno izsesovati in iz kože devati, kakor v časih »sloge«.

V tem pa se kruto vara. Vsaj kolikor nas zadeva, nadaljevali bomo boj še z veliko večjo brezobzirnostjo, ko doslej. Duhovščini garantiramo za danes, da se bo še bridko kesala zaradi svojega počenjanja pri volitvah.

Treba pa je tudi, da somišljeniki po celi deželi nehajo biti prizanesljivi. Duhovščina ne bi bila nikdar postala taka, kakor je, če bili liberalci manj dobri in prizanesljivi.

S samim modrovanjem o duhovniški silovitosti in lakomnosti ni nič storjeno. Duhovnika se mora tam prijeti, kjer ga najbolj boli, to je pri denarni bisagi in pa v socialnem življenju, potem ga bo kmalu minolo veselje, zastrupljati javne studence in potem tudi ne bo več govora o duhovniških zmagah pri volitvah.

Po volitvah.

Iz Logatca, 19. septembra.

»Kooka je pala«. Končane so deželnozborske volitve v kmetskih občinah in v skupini mest in trgov na Kranjskem. Črna, ožlindrana klerikalna garda — misleča, da bode pridobila večino v naši deželni zbornici, je v tem oziru žalostno propala. — Slava v prvi vrsti zavednim volilcem kmetskih občin Vipavsko-Idrijskega okraja! Slava zavednim volilcem skupine mest in trgov!

Hvala bodi Bogu, da so te volitve pri kraju, saj, ko bi trajale še nekaj časa, v resnici, vsak količkaj zaveden in trezen misleč človek izgubiti bi moral popolnoma vero v edinega Boga — izgubiti in od sebe vreči eno najsvetejših svetinj, katero je podedoval od svojih vernih pradedov ter jo skrbno čuval v globini svojega srca, v globini svoje duše. — Kar so počenjali ožlindrani klerikalci, v prvi vrsti njih voditelji, črnosuknježi — kranjski popje ob času teh volitev — to je neznosno, škandalozno! V to svrhu zlorabljale so se v prvi vrsti v cerkvah lece. Kadar je prišel

človek ob nedeljah v cerkev, čulo se ni z lece družega, nego o liberalizmu, naprednem časopisju, volitvah in kandidatih. Cerkev — hiša božja — v kateri se ima oznanjevati edino le luč sv. vere, božja beseda, zlorabljala se je v politične namene. Koliko našega vernega ljudstva po deželi zgrazalo se je na podivjanosti posameznih naših nunccev, poslušajoč te politične, provokatorične, celo pohujšljive propovedi. Koliko našega vernega ljudstva zapušča je hišo božjo, kjer je iskalo po trudapolnem celotredenskem delu utehe — s srdjo in tudi kletvino nad temi zbesnelimi, v mnogih slučajih skrivnostno sladko ginjenimi propovedniki — učenci in hlapci našega dičnega Antona Bonaventure.

Spovednica — kraj, kjer ubogi pozemeljski grešnik išče utehe in tolažbe, kjer se hoče skesano spovedati svojih storjenih grehov, zlorabljale so se v politične namene. Uboge kmetske žene, katere so prihitele na ta posvečeni kraj, da bi zadobile mir svoji duši, da bi zadobile leka za svojo pekočo vest, varale so se. Mesto tolažilnih božjih besedij, mesto odveze, čule so iz ust premnogokrat skrivnostno sladko ginjenega popa le hujskajoče besede zoper svoje moze, češ, ako ne bo vodil katoliškega kandidata, klerikalca, pogubljen bo ona, mož in cela rodbina.

Ubogim ženam naprednjakov, in celo nedolžnim deklicam, prepovedalo se je pod smrtnim grehom, celo pod nepodelitvijo odveze, branje »Slovenskega Naroda«, »Rodoljuba« in drugih naprednih časnikov. O kam smo zašli? Kristus, pridi zopet nazaj, in izbičaj iz svojega svetišča te ničvrednike.

Koliko bolnikov leži dan za dnevom na bolniški postelji, s strahom pričakuje zadnje ure, s strahom pričakuje hipa, ko bode treba stopiti pred sodni stol višnjega Boga, s solzami v očeh gledajoč svoje sorodnike, ko ob postelji verno molijo za njegovo zdravje, oziroma lahko smrt in odpustanje grehov! Jeli morda naš zbesneli črnosuknjež, ako si ga naprosil, da bi v

LISTEK.

Po Rusiji.

(Popotne črtice. Spisal G. S.)

(Dalje.)

Moskovska znamenitost je »Historičski muzej«, po katerem me je vodil neki »hranitelj« (kustos). V teh dvoranah zaporedoma ogledala sva si kameneni, bronsovi in železni vek. Imenitne so bile izkopine od bregov Volge in Dnjepra. Odtod so bili zanimivi kopije in odlomki »kurgonov« (mogil). G. kustos je omenil, da se pozna ruski vojni opravi, posebno na ščitih in mečih, vpliv finskih in švedskih plemen, s katerimi so se Rusi pogostoma stikali v vojnah. Vsaka dvorana tega velezanimivega muzeja slikana in dekorirana (tudi dveri, okna) je jako okusno v duhu onega časa, katerega proizvodi se v njem nahajajo. Ruski slog pre je osnovan na bizantinskem in kaže posebnosti samo v malenkostih, vidnih na oknih in vratih. Gosp. N. opozoril me je na kopije različnih imenitnih slik in sten-skih slikarij, po originalih iz ruskih in carigradskih cerkv. Posebno zapamtli sem si podobo Marije in stenske mozaike v oddelku »Kijev«, katerih originale sem videl pozneje v »sofijskem soboru« v

Kijevu. V muzeju sem imel čast seznaniti se z grofico Priskovijo Sergejevno Uvarovo, predsednico moskovskega arheološkega društva. V naših razmerah je nemogoče, da bi stala ženska na čelu znanstvenega delovanja. Na Ruskem je drugače. G. N. zagotavljal me je, da je grofica učenjakinja v arheologiji ter da vspodbuja vse ostale člene po svoji neumorni delavnosti in požrtvovalnosti.

V nedeljo sem izletel v šetališče: »Školni česka rošča«, t. j. najpriljubljenejši sprehajališče Moskvičev. V prejšnjih časih so lovili carji po pralesu, ki se je izpremenil v velikanski park z jelovjem in s širnimi tratami. Po mnogoštevilnih »dačah« živi po leti premožnejše moskovsko prebivalstvo. Na velikanskem prostoru okoli paviljona se je kar trlo ljudstva, večinoma meščanskega; pa tudi po dreveredih so šetali trumoma.

Zanimiv je tudi bazar. V lesenih bajtah so prodajali pijačo, sladoled (moró-ženoe), igrače i. dr. Zvoki raznih lajn, nikdar ne prestajočih, so vabili ljudstvo v različne cirkuse, zverinjake, panorame itd. Pravi »Wurstelprater«, vendar še živahnejši!

Po pešpoti mimo ograjenih, senčnatih prostoričkov, kjer so sedele rodbine za samovarom, zašel sem na travnik. Tam sem videl pravega mužika in babo (tako

se nazivlje kmečka žena). Sedeli so v gručah. Opazoval sem množico zbranega ljudstva na obširnem prostoru. Živahno je bilo kakor na mravljišču. Poleg mene je zaigral duet, jeden je neusmiljeno pisikal na piščalko, drugi je hrabro spremljal na harmoniko. Okoli te gruč se je nabiralo vedno več in več poslušalcev, tako da so mi končno zastavili razgled. V drugi gruč vstala je ženska in začela solo-ples, ki obstoji v jako brzem odskakanju in metavanju nog in se vrši navadno vedno na istem mestu. Kretnje stasite ženske so se mi zdele jako graciozne. Fant je spremljal na balolajko, t. j. naroden instrument s tremi strunami. Jednolična melodija me je spominjala godbe zadnje figure plesa »Kolo«. Seveda je brhka plesalka privabila mnogo gledalcev, ki so ji ploskali oduševljeno.

Šel sem pogledat k tretji večji tolpi, kjer so fantje in fantiči metali denarje kakor pri nas. Blizu je plesalo kakih 70 do 80 mladeničev in mladenk narodni ples. Nепrestano pojoč hodili so polagoma v krogu in spreminjali svoja mesta. Neki fant z dobrim glasom je pel otožno melodijo, na kar je vpadal zbor. Ples s petjem trajal je jako dolgo in postajal za me jednoličen, posebno ker besed s brezkončnimi kiticami nisem razumel. Končno zavrtel in zasukal se je vsak fant tako,

da je obstal poleg dekleta. Na mah so se fantje odkrili, priklonili in poljubili dekleta. Tako se je zabavala kmečka mladina na Ruskem. Nobenih surovostij nisem opazil, ne slišal kletve, o pretepu pa ni bilo niti govora. Gotovo ruska narodna pijača, čaj, ne razburja tako duhov, kakor naša slaba vina po krčmah in konsumih!

Zjutraj sem sédel na jaroslavskem kolodvoru na vlak, dospel v Sergijevo okoli pol jedenajste ure in se takoj odtod odpravil z droško v Trojice-Sergijevsko-Lavro. Ta samostan je poleg staroslavne lavre v Kijevu najimenitnejši, najbogatejši in zgodovinsko najznamenitejši vse Rusije. Visok zobkast zid z deveterimi stolpi obdaja 13 cerkv in kapelic v raznih slogih z brezštevilnimi zvoniki in kupolami, bleščečimi v zlatu in raznih barvah, teologično akademijo in z mnogimi drugimi poslopji. Vhod samostanskega dvorišča oblegalo je mnogo prodajalcev sveč, svetih podob itd., med njimi sem zapazil tudi menihe v črnih haljah z baržunastimi, zgoraj ploščastimi čepicami. V sredi dvorišča v kapelici izvira »sveti studenec«, iz katerega so neprestano zajemali in pili pobožni romarji. Poleg njega se vzdiguje obelisk, na katerem so zaznamovani glavni zgodovinski dogodki tega samostana. (Dalje prib.)

nedeljo po prepovedi zmolil na leci en »oče naš« za ubozega bolnika, to storil? Da, da, zmolil ga je, a popred stisniti si mu moral v roko »takso« 20 kr. On, ka terega kmet reši, kateri mu pomaga, da se mu vedno nenasitna bisaga polni, da ima polne mize piščet in polne kleti vina, on zate tega ni storil brezplačno. A v času sedanjih volitev molili so na ukaz naslednika sv. Maksima, ljubljanskega škofa brezplačno za klerikalne kandidate, ožlindrance in kravarje. Še več; celo rožni venec molil se je brezplačno za srečen izid volitev v prid ožlindrani, klerikalni stranki. Pa naj bi to že vse bilo, a kar je človeka, pa naj si bode še tako trd, še tako maloveren, najhujše pretreslo, bila je zloraba Najsvetejšega, izpostavljanje presvetlega Rešnjega Telesa v politične namene, v dosego zmage klerikalne stranke nad narodno-napredno. To presega pa že vse meje! »Vera je v nevarnosti; vera peša!« upijejo ti nunci venomer raz lece. Da, da, v nevarnosti je in propala bo tudi, ako višnji Bog ne zavzigne mogočne svoje roke in ne kaznuje teh, kateri ga zlorabljajo v svoje strankarske namene, v prid svoje nenasitne bisage, v posmeh drugovernikov, v njega zaničevanje.

Pred nekaj dnevi izustil je sivolas, čestitljiv starček, kateri se ni nikdar udeležil volitev pomenljive besede: »Nikdar nisem mislil, da bodem na svoja stara leta kaj takega doživel. Še moja ranjka stara mati, katero sem mlad izgubil, brali so mi nekoč: »Vera je po farjih gor prišla in bo po farjih dol prišla.« — Zdaj pa vidim, da se besede moje stare matere uresničujejo. Teh volitev bom se udeležil in volil liberalno.« — Hiše božje postale so v premnogih krajih po deželi, kakor tudi po mestih, nekake politične beznice, — kjer je izgubila božja beseda vso veljavo, mesto nje pa nastopila politika. — Mladi, mlečozobni kaplani besneli so kakor divji petelini na leci, divjali po dnevi in po noči — morda tudi ob tem času iz družih namenov — po vaseh in hišah rotili može, žene in otroke — popisovali glasovnice in pretili z pogubljenjem, ako se jim reveži niso udali. — O koliko družinske sreče je razdrte, o koliko sovraštva so zanesli med posamezne zakonske — med posamezne sosede — med cele vasi! — Je-li to nauk sv. vere — nauk našega odrešenika Jezusa Kristusa? —

O kam nas pelješ, naslednik sv. Maksima? S studom ozira se danes zavedni naš kmet na klerikalno svojat — s studom se obrača od nje — a tudi dejansko hoče to pokazati. Beračija, katero bodo sedaj uganjali po volitvah s svojo bero — prinesla bo pri zavednem kmetu malo sadu, malo za nenasitno bisago. In prav je tako! Dajte Bogu kar je božjega, cesarju kar je cesarjevega — nuncu pa le to kar je njegovega — družega ne za vinar več.

Socijalni demokratje — ona stranka, katera je bila ves čas neiztrpno naperjena proti duhovščini in klerikalizmu, pokazala se je sedaj v pravi luči.

V Idriji so tudi krepko pomagali že svetovno znani »Slomškarji« in »Slomškarice«. Slava jim! A plačilni dan pride. Za danes izrečemo tem našim osrečevalcem slovenskega naroda — tem kulturnoscem le Greuterjev »fej!«

Ti pa, ubogi slovenski kmet, kateri tavaš v tej grozni tmuni, po kateri te lik nevedni živini na konopcu vlačijo ti brezvestneži, kedaj boš prišel do pravega razuma, kedaj te obsine zlato solnce prostosti — kedaj boš prišel do spoznanja, kaj je učil naš odrešenik — kaj pa njega sedanjí namestniki? Sedaj bodeš spoznal svoje črne prijatelje, kaj bodo storili zate, kaj ti bodo prinesli iz deželne zbornice! Tužna nam majka — žalostne razmere vladajo še med tabo, slovenski kmet, a upajmo da se slednjič vendar enkrat Kranjcu razjasni vremen — da se tudi ostali mračnjaki otresejo teh verig in spon, da se vrnejo v tabor narodno-napredne stranke ter zakličejo: Živela svoboda! — proč s klerikalizmom!

V Ljubljani, 23. septembra.

Dva kompromisa.

Češka je sedaj dežela kompromisov. Mladočehi so se za volitve zvezali kompromisno s Staročehi, konservativni vele-

posesniki pa s ustavovernimi. Vrh tega pa se dela še na to, da se dožene še tretji kompromis s češkimi radikali Baxovega vodstva. Resni in zares narodni listi so s kompromisom med najuglednejšima in najmočnejšima češkima strankama zadovoljni. Slepa radikalnost in neizprosna brezobzirnost ni zmeraj boljša kot oportuniteta. Staročehi so močni vzlic vsem uspehom Mladočehov ter imajo zaslonbo v inteligenci ter celo v največjih čeških mestih. Tudi Praga je danes staročeska. Zategadelj so storili Mladočehi prav, da so ponudili Staročehom kompromis, brez katerega bi donesel volilni boj le konfuzijo in še večji razkol. Staročeska stranka se je zadnja leta reformirala in modernizirala, tako da Mladočehi niso prinesli prevelikih žrtev. Složni stranki bosta imeli sedaj večjo moč v boju z nasilnimi Nemci ter bosta tudi vladi lažje imponirali. Na Češkem prevladuje torej tudi v politiki pamet in zdrava oportuniteta. Nemci zato še bolj obžalujejo, da je prav sedaj nesloga in bojevitost med nemškimi strankami tako velika.

Vojna Kolumbije in Venezuele

je v polnem tiru. Doslej so bile kolumbijske čete zmagovite, te dni pa so bile pri Bocas de Toro tepene. Dne 20. t. m. se je vršila bitka pri Rio-Tacha, v kateri so kolumbijske čete iznova porazile venezuelske, ki so vdrle pod vodstvom venezuelskega predsednika Castra, ki hoče upropasti kolumbijsko vladno ter ustanoviti Veliko Kolumbijo, združivši obe državi v eno. Podpirajo ga ustaši iz Kolumbije. Doslej pa še ni imel sreče, a je menda tudi ne doseže. V bitki pri Rio-Tacha se je borilo 6000 kolumbijskih vojakov s prav tolikim številom Venezuelcev.

Vojna v Južni Afriki.

Razen zadnjič sporočenih treh nesreč je zadela Angleže še četrta. Dva topova, katera je spremljala kot eskorta cela kompanija angleških konjenikov, so Buri Angležem vzeli. Boj za ta topa se je vršil pri Vlakfonteinu. Pri Tarkastadu pa je padlo 30 suličarjev, 34 pa jih je bilo ranjenih. Ti dogodki kažejo, kako lažnjiva so poročila Kitchenerjeva, da je vojna že končana, in da ima opravka le še z neorganiziranimi tolpmi. Buri so porazili kar troje kompanij skupaj s tremi topi in veliko švadrono ter se polastili cele eskorte, ki spremlja dva topa. Taki znatni uspehi ne morejo biti slučajni, nego so le dokaz, da so Buri še vedno močni in organizirani. »Times« piše zatorej, da mora vlada sedaj sama izprevideti, da vojne še ni konec ter da treba lotiti se energičnejših sredstev. »Daily News« se boji, da se bo vojna ponovila in se norčujejo iz Chamberlainovega blebetanja o brigantih in banditih. »Daily Graphic« meni, da so dogodki vznemirljivi in tesnobni, zlasti dogodek ob meji Natala, kjer so se dali angleški častniki varati z najpriprostejšo taktiko Burov. Poroča se, da se je Viljoenov oddelek pridružil četam Bothe, dočim je v Oranju in v Kaplandiji delavnih še 14 manjših oddelkov Burov. Ker se Angleži ne morejo drugače ubraniti burskih napadov na vlake, so sedaj začeli voziti seboj odlične Bure, ki naj bi bili nekaki talniki. Kitchener pa skuša uspehe Burov onečediti s tem, da poroča o novih grozodejstvih. Bržčas so ta poročila lažnjiva. Sicer pa bi niti ne bilo več čudno, ako se otreso celo pobožni Buri vse obzirnosti ter krepko zavihajo rokave.

Dopisi.

Iz Šenčurja, 18. septembra. (Volilna borba v občini Šenčur pri Kranju.) Najhujša agitacijska vojna je bila dne 11. t. m., torej pred dnem volitve. Vse je stopilo na noge — staro in mlado — ter nadlegovalo za dra. Brejca. Ni čuda, da je zmagal! V Šenčurji sta agitirala kaplan in župnik ter popisovala glasovnice. Seveda jima je bila bera, a, pardon, vera, ista stvar, recte ista moč, ki je preslepila. Še ni bilo zadosti teh črnosuknarjev. Priti je moral na pomoč še organist. Pobiral je v sredo svojo bero — pšenico, — glasovnice popisoval in se lju dem bahal, kar je vedel in znal. To je tisti organist, ki je ožlindran z grehom nečistosti itd.

Vse drugače pa je bilo pri podružnici v Olševku. Župnik v p., star mož, sicer do sedaj sam mirna oseba, a nahujkan iz Šenčurja, poslal je svoje dve kuharici, Rezo in Minco, agitirat. Šli sta okoli in ljudi plašili, da se gre za vero. Pri katerih pa vera ni zadostovala, strašili sta jih, da bodo gospod škof vzeli Olševčanom gospoda. To bi bilo za vas res hud udarec, zlasti sedaj, ko so na pravili za drag denar nove orglje in bi teh ne mogli rabiti brez gospoda. Zakaj pa je šla ona Reza agitirat za dra. Brejca, povpraševal se je marsikdo? Po mojem skromnem mnenju je prvi vzrok že gola simpatija do »brhkega« ženina dra. Brejca, kajti Reza je tudi nevesta in »gliha vkup štrihra«. — Drugič pa si je mislila, da ji mora vsak Olševčan biti v politiki pokoren vsled njenega visokega dostojanstva — saj je Reza vendar druga kuharica vpokojenega olševskega župnika. — Slednjič pa je prišlo povelje za agitacijo iz Šenčurja. Gospod župnik Kukelj pa je seveda imenitna in vplivna oseba, kateri se naša Reza ni smela zameriti, morebiti tudi računa, da jo gospod župnik zastonj poroči. Prva farovška kuharica Minca ni bila tako agilna, kar se ji pa ne more zameriti, saj »mame« imajo drugih skrbi preveč.

Na dan volitve stala sta gospoda iz Šenčurja na straži in popravljala v veži župana na Lužah glasovnice. Vendar nista dobila vseh glasovnic v roke, saj je bilo 21 glasov oddanih za Lazzarinija. Takoj v nedeljo je pohvalil v Olševku vpok. župnik Olševčane, rekoč: »Gospod župnik iz Šenčurja se Vam zahvalijo, da ste šli v tako velikem številu (bilo jih je 5 za Brejca) volit krščanska moža dra. Brejca in Otona pl. Detelo, ne pa liberalca. Popoldan bode rožni venec za volitve v mestih, da bi še tam zmagali, ker tako škof zapovedujejo.«

Ona Reza pa je dobila od župnika Kukelja pohvalno pismo v spomin za izvrstno agitacijo; najbrž pa je dobila tudi kak dekret ali diplomu, v kateri je bil zavrt kak zlatnik ali pa par novih desetkronskih bankovcev.

Iz Velikih Lašč, 20. septembra Veselica podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, dne 14. septembra t. l. donesla je sodelujočim lep moralen, družbi pa izdaten gmoten vspeh. Vspored se je vršil točno in točke so bile dobre. Zelo sta ugajala komična prizora »Homorifja« in »Kmet pri fotografu«. Glavni ulogi bili sta v rokah mislečih, priznanih dobrih igralcev, ki sta mejo diletantizma že davno prestopila. Sicer so pa tudi predstavljalci vitezov in fotografa svoje vloge prav dobro rešili. Komaj se je poglelo ploskanje in že nas je presenetilo petje in igra na glasoviru. Vedno narodni voditelj petja in igralec naglasoviru želje primerno pohvalo. Najlepša točka celega večera bile so žive podobice »vera, upanje in ljubezen«. V vsaki izmed treh skupin združeno je bilo toliko krasote, da se je oko nagledati ni moglo. Odbor, ki je v vsakem oziru storil svojo dolžnost, si je lahko v svesti, da mu je vsak gledalec hvaležen za izvanredni užitek, katerega mu je nudila ta veselica. Čast narodni požrtvovalnosti!

Gospodje abiturijentje!

Kmalobode treba zapustiti slovensko domovino in iti na kraj Vaših študij.

Že 33. leto druž. svobodna »Slovenija« slovensko akademsko mladino, ki prihaja v cesarsko stolico poslušat vseučiliške nauke, da ne pozabi, živeča v tujem, velikomestnem duhu, da je up naroda, ki potrebuje delavnih in svobodnih mož naroda, ki potrebuje bodočnosti.

Da je to res, dokazuje lepa vrsta najodličnejših narodnih dobrotvorov, in da je to mogoče, pričuje nje geslo: »Vse za narod in svobodo.«

Temu geslu zvesti družimo se Slovenijani v medsebojnem občevarju, se seznanjamo medsebojno in bodrimo za narodne ideale v literarno znanstvenem klubu, medicinsko naravoslovnem klubu, pevskem, tamburaškem, telovadnem in borilnem klubu.

Bogata društvena knjižnica s mnogovrstnimi znanstvenimi in leposlovnimi deli iz slovenskega, hrvaškega, ruskega, nemškega in drugih slovstev, kakor čitalnica, v kateri se vsi slovenski in vsi glavni

slovenski časopisi, dunajski lokalni dnevniki in revije, nam dajejo povod zanimati se za vsa aktualna dnevna vprašanja in tako za našega naroda gospodarsko stanje in srečo.

Dragi gg. abiturijentje! Današnji čas zahteva celih in resničnih mož. Prosti smo srednješolskih vezij, združimo se kot prijatelji in sinovi jedne matere na svobodnem stališču, bodimo složni in bodočnost je naša in našega naroda. Nasprotniki pravijo: Kdor ni z nami, je proti nam. Držimo se tudi mi tega. Nič polovičarstva, nič nazadnjaštva. Nasprotniki delajo reklamo s podporami, mi nimamo družega, kot idealni program svojih prednikov. Ne plašimo pa se dela in truda, potem šele se razlije nova svoboda čez naša polja in trate, takrat bo šele imel naš narod srečne dneve. V slogi je moč!

Društveni prostori nahajajo se na Dunaju, VIII. Lederergasse 20. I., kjer se dajo vsa pojasnila.

Do svidenja na Dunaju v »Sloveniji! Za odbor slovenskega akademičnega društva »Slovenija« na Dunaju:

Cand. med. **Mavricij Rus,**
t. č. predsednik.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 23. septembra.

— **»Arbeiter-Zeitung« in volitve v Idriji.** Osrednje glasilo avstrijske socialne demokracije, dunajska »Arbeiter-Zeitung« piše o volitvah v Idriji: »Nicht ohne Bemerkung darf der eigenthümliche Ausgang der Wahl im Bezirk Idria bleiben, dort erhielt der Slovenisch-clerikale 125, der Slovenischliberale 127, der Socialdemokrat 33 Stimmen. Nun wurde in der Stichwahl der Slovenischclerikale mit 161 Stimmen gewählt, der Slovenischliberale erhielt nur 113 Stimmen. Danach lässt sich die Vermuthung nicht abweisen, dass die socialdemokratischen Wähler in der Stichwahl für den Clerikalen gestimmt haben. Das wäre aber ein Vorgang, der überall bei den Genossen aller Nationalitäten lebhaftes Befremden hervorrufen müsste, über dessen absolute Unzulässigkeit kein Zweifel herrschen kann. Wir zweifeln nicht, dass die slovenische Parteilung der Untersuchung dieser bedenklichen Abstimmung nicht aus dem Wege gehen wird.« »Arbeiter-Zeitung« torej obsoja postopanje socialnih demokratov kot absolutno nedopustno. Postopanje idrijskih socialnih demokratov se jej zdi sumljivo in list upa, da bo vodstvo jugoslovanske socialne demokracije to stvar preiskalo. Sodimo, da ima »Arbeiter-Zeitung« o tem vodstvu predobro mnenje. V vodstvu je sicer nekaj vsega spoštovanja vrednih mož, a odločno besedo imata gg. Kristan in Kopač, katerima pa lastni interes brani, zavzeti se za natančno pojasnjenje volitve v Idriji.

— **Volitev v Kamniku.** Piše se nam iz Kamnika: Bilo bi preobširno, ako bi hoteli popisati vse nesramnosti, ki so jih uprizorili klerikalci za časa volitve. A nekaj moramo le omeniti, ker nas škofov lažnjivi »Slovenec« izziva. Nesreča je hotela, da je župana g. Berganta zadela kap, ravno ko je hotel iti na volišče. Ker je g. Bergant nam nasprotnega mišljenja, so imele kamniške moške in ženske tercijalke hitro pritožbo proti Bogu in javno po trgn govorile: »Škoda za tega, naj bi bila kap raje kacega liberalca zadela!« Škofov »Slovenec« laže, da je Špendal dobil zahtevanih 25 zato, ker so imeli liberalni agitatorji proste roke za agitacijo, ko je g. Berganta kap zadela, dočim so klerikalci imeli opraviti z g. Bergantom. Kako nesramno znajo ti duhovniki lagati! Ko se je zgodila nesreča, bila sta dva liberalca prva, ki sta klerikalnemu g. Bergantu pomagala. Prihitela sta potem še dva liberalca na pomoč. Ti liberalci so, pozabivši na volitve, se bavili z g. Bergantom ga drgnili itd. toliko časa, da so ga spravili k zavesti. Dekan je stal g. Bergantu ob nogah in gledal, kako liberalci izvršujejo samaritansko delo, pa tudi dekan jo je odkuril, ko ga je prišel kaplan klicat, naj gre v — volilno komisijo. Neki mož, ki je prinašal jesih in vodo, je z opravičenim gne-

vom vprašal: Kje pa je kak duhovnik, da bi prišel s sv. oljem? — Kje so bili? Agitirali so! — Vprašamo dalje: Kdo od nas je podkupoval volilce in dajal po 10 in 15 gld. in še več, da bi volil proti svojemu prepričanju? Na dan z imeni! Meščanstvo je iz prepričanja volilo z narodno-napredno stranko, dasi je škof poslal iz Ljubljane Kalana, ki je bil prej kaplan v Kamniku, da je pomagal lagati in obrekovati pošteno našo stranko. Kalan ima pri devicah in omočenih ženskah izza prejšnjih časov veliko znanja in s pomočjo žensk je dosegel, da so nekateri naši volilci vsaj ostali doma, ker za Špendala niso hoteli glasovati. Kako predrzen je bil ta kalin, se vidi iz tega, da je šel v neko gostilno, kjer se shajajo večkrat ugledni meščani in c. kr. uradniki, ter zahteval, da se v petkih ne sme več kuhati mesa in telečje glave, češ, da je to zoper cerkveno postavo!! Tu se vidi, kako oblastni so ti popje in da imajo toliko prostega časa, da lahko po kuhinjah šnolljajo, kaj se kuha, čeprav je to primerno k večjemu za kako sitno klepetuljo, kateri mora mož zajutrek na posteljo prinesiti, da ložje prenaša »puto«, kadar pridejo »gaspudje v kutah v vas«. Pa vzlic temu je ožlindrani klerikalni stranki v Kamniku odklenalo.

— **Umrl** je v Kamniku po dolgem bolehanju ondotni odvetnik gosp. dr. Valentin Temnikar. Pokojnik je bil tako kot odvetnik kakor kot človek obče spoštovan in priljubljen. Bil je vnet rodoljub in zvest somišljenik napredne stranke. Lahka mu zemljica!

— **Čudna aféra dekana Koblarja.** Kranjski dekan in stari naš znanec Koblar se je v »Slovenskem Listu« z dne 17. t. m. bridko pritožil, da ga v Kranju »obirajo« zaradi neke hranilnične knjižice in povedal, da pričakuje celo tožbe v tej zadevi. Seveda je vse to »obiranje« proglasil kot neutemeljeno, češ: »Resnica je, da sem dobil od neke bolnice v dobre namene več tisočakov. Tudi njej nisem prav nič prigoval, da naj mi denar izroči, priče so tu, ki dokažejo, da sem bil v to k njej poklican in naprošen od bolnice same«. — Tako pravi Koblar. Sodna obravnava bo pokazala, koliko je na tem resnice. Zgodilo se je že mnogokrat, da so bili duhovniki toženi na povrnitev kake hranilnične knjižice, ki se jim je izročila v shrambo, pri obravnavi pa so prisegli, da jim je bila darovana v dobre namene. — Dobri nameni so stereotipna fraza pri tacihih prilikah. — Bomo videli, kako bo v Koblarjevem slučaju, če mu je v Kranju umrla Terezija Eržen res darovala »v dobre namene« tistih 5000 gld., za katere se gre, ali če mu je, kakor se z druge strani trdi, na Koblarjevo prigovarjanje dala hranilnično knjižico, samo, da jo spravi v varnost — ker je žena bila sama in ni imela svojega človeka pri sebi — a da jo zopet vrne. Kakor rečeno, bo to dokazala sodna obravnava.

— **Repertoir slovenskega gledališča.** V sredo, 25. t. m. se bo igrala francoska burka »Coralie & Comp.«, ki je dosegla v lanskem sezoni v Zagrebu največ repriz in največji vspeh. Igra se tudi v Pragi ter je na repertoiru vseh večjih odrov. — V soboto, 28. t. m. se bo izvajala Halevyjeva velika opera »Židinja«. Drama pripravlja Mrštkovo žalostno »Mino« in Ernstovo veseloigro »Flachsmann« vzgojitelj.

— **Slovensko gledališče.** Sezona slovenskega gledališča se je otvorila včeraj, v nedeljo s predstavo in igro, ki je primerna za nedeljo in za njeno občinstvo. »Zaloški godec« (»Strakonický dudák«) je stalna repertoarna igra »Narodnega divadla« v Pragi ter jo igrajo neštetoletno vsako leto po vseh čeških odrih. Josip Kajetan Tyl, slavni pokojni češki igralec in pisatelj mnogih narodnih iger, ima v Pragi vzdano spominsko ploščo z bronastim reliefom. Bil je popularen, ko je živel, in Čehi ljubijo in cenijo njegove drame še dandanes. Snov vseh Tylovih iger je sestavljena na narodni podlagi, na temelju narodnih pravljic in šeg. Romantika in realizem sta združena v njih efektno celoto, ki deluje na rodoljubna srca vedno blažljivo. Vse Tylove igre imajo tendenno in sicer uče navadno, da je povsod dobro, a doma najbolje, da bogastvo in slava ne donášata sreče,

nego tiha ljubezen in delavnost v skromnem domačem okviru. Za »blazirano« občinstvo seveda njegove drame niso bile pisane; toda odrasli mladini in preprostem občinstvu, ki ljubi romantične sanje, skrivnostnost čarov ter se more še navduševati za vile in zle duhove, donášajo Tylove igre mnogo srčnega vžitka. Tyl je imel mnogo smisla za poezijo narodnih pravljic in pripovedek. Da je hodil po pravi poti, dokazuje dejstvo, da so se lotili tudi najmodnejši dramatik in operni skladatelji pravljčnih sujetov. Tudi na slovenskem odru je dosegla Tylova čarobna pravljica »Zaloški godec« popoln uspeh. Saj je bila dobro naštudirana ter predvsem izvrstno vpriporjena. Take vrste igre s tolikimi izpremembami so zvezane na našem odru, ki razpolaga le z najskromnejšimi sredstvi, vedno z največjimi težkočami. Da se je izvršilo vse to okusno, naglo in v redu, gre priznanje g. režiserju Dobrovolnemu. Glavne vloge so igrali gospodični Ruckova in Terševa, g. Deyl in g. Lier. Gdč. Ruckova, naša marljiva znanica, in gosp. Deyl sta, kakor navadno, prav dobro izvršila svoji nalogi ter bila simpatična ljubimec in ljubimka. Gosp. Deyl pazi na svoj glas in ga lepo modulira; le pri svidenju s svojo Rotijo je bil preglasen. Gdč. Terševa je bila krasna Rosava, izobčena vila in nesrečna mati. Govorila je lepo, razumno ter igrala premišljeno. Občinstvo jo je sprejelo z veseljem. Gosp. Lier se je takoj pokazal dobrega karakternega komika. Tudi govoril in pel je dobro. Pričakovati je, da postane, ako bo vztrajen, vrla moč v našem ensembli. Gospodična Lounska, lepa vila Lesana, je zadoščala docela. Ker je nadarjena in marljiva, se razvije gotovo v dobro igralko. Prav dobro je govoril g. Dragutinovič v dokaj neznatni vlogi. O ostalih vlogah ne govorimo posebej. Pohvaliti moramo le še g. Danilovo, ki je bila izborna Kolofonka, g. Danila, potem imenitnega kralja Alenrosa, gosp. Verovška, ki je izval mnogo smehu, in g. Lovšina. Gosp. režiserja Dobrovolnega, ki je igral hinavskega in potepuškega pustolovca Gladnika prav dobro, opozarjamo končno na dva nedostatka: v »deveti deželi« nimajo krščanskih cerkv, z modernimi stolpi, in ples divjih žen naj se vrši v bodoče v temi, sicer napravljajo mesto groznega le maskaradno-komičen vtisk. Lučni efekti so bili sinoči sploh jedva zadovoljivi, a tega ni kriva režija. Predstava je bila torej splošno jako lepa, skrbno in točno režirana in je želeli, da se v nedeljah, zlasti popoldne, ponovi z isto eksaktnostjo. Pevske in godbene točke je dirigiral g. Andro Mitrovič prav dobro. Ženski zbor pa ni bil na vrhuncu dovršenosti, kar se prihodnjič gotovo popravi. △

— **Cestna dirka društva »Ilirija«** je imela naslednji uspeh: gospod Gotthard je prišel prvi na cilj in vozil 39' 12"; za njim g. Kranjc 40' 30", potem g. Mavsar 45' 44" in Oblak 46' 30". Ostali dirkači so prekoračili določeni maksimalni čas 48 minut.

— **40-letnico svojega službovanja** praznoval je pred kratkim ministerjalni svetnik g. Ludovik Dimitz, rojen Ljubljancan, ki je tudi nekaj Prešernovih pesmij preložil na nemški jezik.

— **Županom sežanske občine** je bil dne 21. t. m. izvoljen g. L. Mahorčič. Novi župan je narodno-naprednega mišljenja.

— **Iz usmiljenja do bližnjega** molilo se je včeraj pri dveh sv. mašah v Šmartinski dekanijski cerkvi za tiste »grešnike«, ki ljubijo temo in niso ob sprejemu škofa v Šmartnem in Litiji razobesili zastav ter v Šmartnem njemu na čast razsvetlili oken. Pa naj še kdo reče, da dekan Lavrenčič ne ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!? Sicer pa naj bo vesoljno popovstvo prepričano, da s takimi manevri ne bo nikogar prisililo, da bi škofu izkazoval kake časti.

— **Šole v Višnji gori** so zaprli do 1. oktobra zaradi škrlatice, ki tamkaj razsaja med otroci.

— **Ponesrečil** je hlapec Mihael Dovč iz Male vasi in sicer v pijanosti. Blizu Dolničarjeve hiše v Podsmreku je vznal padel z voza in se tako poškodoval, da je še tisti dan umrl.

— **Prosekar.** Iz Kontovela v tržaški okolici nam javljajo: Pretekli teden smo se že bali za našo široko poznano kaplico »Prosekar«. Dva tedna je deževalo neprestano, in če bidež ne prenehala, bi začelo grozde gniti in vino bi postalo šibko, vodeno in brezslastno. Sedaj pa se veselimo. Vreme je popolnoma ugodno gorko in stanovito; grozde dozoreva ter si nabavlja sladnosti. Razmerno bo letošnja letna glede kvantitete dobra, izvrstna bo pa glede kvalitete; o čemer naj bodo obveščeni kranjski gg. vinotrtci in gostilničarji. Na njim ugodno znanje pa bodi omenjeno, da je »Gospodarsko društvo na Kontovelu« vedno pripravljeno dajati v tem pogledu potrebnih informacij naj si bo pismeno ali ustmeno, ter da pojde vsem došlim kupcem drage volje na roko.

— **Nezgoda.** Pri cepljenju drv v kleti na Valvazorjevem trgu št. 6 se je ponesrečil kaznjene Josip Suštarič. Vsekal se je s sekiro v desno nogo. Prepeljali so ga z vozom nazaj v zapor.

— **Zlat prstan** je izgubila posestnikova žena U. Š. na cesti na Karolinski zemlji.

— **Vol ušel** je v soboto ponoči mesarju A. Marčanu ter je dirjal po Krakovem in Trnovem in jo slednjič udaril na Vič, kjer so ga ujeli.

— **Klobase sta ukradla** dva postopača v soboto mesarju Jagru v Šolskem drevoredu. Jednega tatu so prijeli, drugi pa je ušel.

— **Samomor.** Včeraj zvečer se je na Laverci za Lenčeto kovačnico ustrelil nadporočnik Sch. Vzrok samomoru ni znan.

— **Voz in konja brez nadzorstva** je pustil na cesti posestnik A. D. iz Verbljen. Konj se je ustrašil električnega voza in je skočil naravnost pred voz, ki se je pa pravočasno ustavil.

— **Z bajonetom sunil** je neki prostak 27. pešpolka v hrbet črevljarja Karola Pogačarja pred neko gostilno v Cerkenjih ulicah. Popred je bil prepirljiv vojaki in drugimi gosti v gostilni.

— **Neprijeten gost.** V neki gostilni na sv. Martina cesti je včeraj zvečer zidar kranjske stavbne družbe F. N. z nožem v sobi mahal okoli sebe. Napadel je nekega vojaka in tudi gostilničarja, na kar je bil aretovan. Lotil se je tudi stražnika, ki ga je aretoval tako, da je ta moral poklicati pomoč.

— **Nezgoda.** Kastnerjev hlapec se je danes popoldne ponesrečil. Pred Kastnerjevo prodajalnico so se mu splasili konji, mož je padel pod voz in sta šli prvi dve kolesi čez njega.

* **Kmetje za šolo.** V Orlovi, ki ima 3256 duš, so kmetje ustanovili dekliški gimnazij. Gimnazij ima 8. razredov in 200 učenk, izmed katerih je 190 kmetijskega rodu. Razen navadnih predmetov imajo tudi nauk o gospodinjstvu in učijo se kuhati, da bi deklice, ki ostajajo doma, znale tudi domača opravila. 185 praznih učiteljskih mest se je napolnilo deloma s 109 gojenkami tega gimnazija. Tako cenijo ruski kmetje vedo in znanje.

* **Kralj starejšina.** Te dni je umrla v Kodanju soproga slovitega slikarja danskega Jensena. Na krsti bil je tudi dragocen venec — s kraljevim imenom. Kralj je namreč že v mladosti podpiral nadpolnega slikarja in ko ga je nekega dne zapazil vsega otožnega, vprašal ga je po vzroku njegove turobe in zamolklosti. Mladi slikar pa je hiral — radi nesrečne ljubezni; njegova izvoljenka je bila iz plemenite hiše in njen oče je ni hotel dati plebejcu. Kralj ga je potolažil, izposloval je slikarju njegov ideal, bil je celo pri ženitnini slikarjevi za starejšino — in ko je slikarju zdaj umrla draga polovica — se je nekdanji starejšina še nanjo spomnil z vencem na mrtvaško krsto.

Književnost

— **„Popotnik“** ima v št. 8—9 tole vsebino: Dr. Jos. Tominšek: K poglavju o disciplini. Anton Štrifot: O »analitično-direktni« metodi pri pouku nemščine. Matija Heric: Nekaj o metodi oblikoslovnega pouka ali o poskusnem oblikoslovju. Jos. Ulehla-D. Martinov: Kako sem poučeval botaniko. Dr. Fr. Ilešič: Johannes Cochlaeus Noričus. Fr. Svetič: Preosnova sred-

njih šol na Francoskem. Iv. Šega: Pedagoški utrinki. Književno poročilo (Novosti) Razgled. Listek. Pedagoški paberki. Kronika.

Telefonska in brzojavna poročila.

Spodnja Šiška 21. septembra. Ven iz socialno demokratične stranke z idrijskimi pobalinskimi izdajalci, kateri so na tak nečuten in sramoten način nam stranko omadeževali.

Zavedni proletarci.

Dunaj 22. septembra. Cesar je včeraj sprejel ministra dr. Rezka in voditelja češkega konservativnega veleposestva grofa Palfyja.

Dunaj 22. septembra. Nemškonaacionalna stranka je objavila danes svoj oklic za češke deželnozborske volitve. V tem oklicu je stranka popolnoma zavrgla znani nemški binkoštni program. Sedaj odklanja stranka češki notranji uradni jezik v čeških okrajih, kakor ga je v rečenem programu sama priznavala ter zahteva uvedbo nemškega državnega jezika za vse okraje. S tem oklicem so nemški nacionalci popolnoma kapitulirali pred nemškimi radikali.

Praga 22. septembra. Prade je uredniku »Bohemie« rekel, da na noben način ne sprejme več mesta podpredsednika poslanske zbornice. Nemški nacionalci ne bodo postavili kandidata za to mesto, ker hočejo svoje narodno-politične trditve postaviti v prvo vrsto, pač pa bodo glasovali za kandidata, ki ga postavijo druge nemške stranke.

London 22. septembra. V bitki pri Vlaktountainu je bilo 6 Angležev ubitih, 23 ranjenih, 99 vjetih, katere pa so Buri zopet izpustili, 105 mož pa se pogreša.

London 22. septembra. General Botha je s 500 možmi na potu v deželo Culov. General Kruitinger je naskočil neko angleško taborišče. Naskok je bil odbit, a Angleži so hudo trpeli. Mej ubitimi je neki polkovnik in neki kapitan.

Poslano.*

Gospod dr. Mauring je bil v svojih mladih letih fin, eleganten, predvsem pa galanten gospod. Poznam ga že od tedaj, ko je bil še višjegimnazijec ter je zahajal na Ig k svojemu pokojnemu strijcu, župniku Dolencu. In zahajal je rad tudi v šolo, na dom mojega očeta. Takrat se je sedanji dr. Mauring in tedanji »lepi Janezek« kaj rad bahal s svojimi galantnimi avanturami ter sprehajaje se z mojim pokojnim očetom, pravil o donjuanstvih, da je solidnemu izžanskemu nadučitelju silila v lice kri srama. O, da, včasih je bil sedanji rimskokatoliški doktor Mauring fin in galanten, pa tudi skrajnje liberalen, svobodomiseln živeč gospod. Toda v semenišče je moral! S tem dejstvom pa je izginjala Mauringova finost in elegantnost. O kaplanu Mauringu se je zategadelj govorilo in tudi pisarilo že mnogo. Mož je imel opravka čestokrat na sodiščih in malo je odvetnikov, ki bi ne imeli opravka z njim, včasih tudi radi galantnostij. O, mnogo lepih oči je že plakalo radi teh tožb! Celot njegova prevzvišenost škof Bonaventura je moral posredovati. Na Igu so priče pred škofom bežale ter se zarile v vsiljih v krmo, da bi jim ne bilo treba pričati. Ali galantnosti se dr. Mauring vendarle ni odvalil, namreč do lepega spola, do moštva je itak ni poznal nikdar. Tožaril se je s svojimi nekdanjimi liberalnimi prijatelji, se udajal klerikalnemu fanatizmu, delal svoji blagi materi teške ure, uničeval liberalne trgovce ter agitiral besno, tešeč si z vinom srčne jade in tožeč: »Zwei Seelen wohnen, ach, in meiner Brust!« Velikega in zanimivega romana junak bi torej mogel biti g. dr. Mauring. Zato pa ni čudno, da so pisali tudi politični listi o njem ter da se je že večkrat bavil z njim tudi »Slov. Narod«. Dr. Mauring je seveda zopet tožil. Tožil je opetovano tudi mene in mojega strijca Minattija, češ, da ga kaževa svetu v sramotni luči. Ali — čudno! — dr. Mauring je od teh tožb vselej odstopil, še predno je prišlo do dokazovanja resnice.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

V petek zvečer ob 6. pa me je mimo kazinske kavarne gredočega zgrabil za roko in suknjo ter me predstavil svojemu tovarišu frančiškanku z besedami: »To-le je tisti Govékar, ki piše o meni take grdobije. Sramota! Fej! Poznal sem Vas še kot otroka, a Vi me blatite nesramno, lažljivo! Vaš strije mi je potrdil to na smrtni postelji!« Gosp. dr. Mauring se je torej iznebil končno vse svoje nekdanje finosti, galantnosti in elegancije. Kot kak surov pouličnjak je na ulici kričal, da je ljudstvo vrelo na kup ter da ga je moral miriti frančiškan z besedo: »Modus! Modus!« Ali Mauring me je držal za suknjo, tekla za mano ter vpil kakor besen: »Sramota! Fej!«

Mož zopet menda ni bil trezen! — Jaz sem mu mirno izjavil, da nisem pisal — slučajno! — ničesar še o njem ker so to doslej oskrbeli drugi, ter da je strije lagal, če je res kaj takega trdil, česar pa ne verjamem in da mu je itak na razpolago sodišče, kjer me lahko toži, ako je preverjen, da sem mu delal krivico.

Strije Minatti mi je danes pisal, da je dr. Mauring res lagal in da mu ni rekel nikdar, da pisarim o njem jaz!

Dr. Mauring je po aferi pritekel kmalu v uredništvo »Slov. Naroda«, kjer je iskal g. Malovrha in mene; okoli 7. je šel tudi k g. dr. Tavčarju ter ga milo prosil, naj bi mu »Slov. Narod« poslej prizanašal in ne pisal več o njem. O napadu name pa ni črnil niti besedice! Gosp. dr. Tavčar mu je pardon obljubil, ker ni vedel, kako se je vedel dr. Mauring pravkar do mene. Zategadelj pa priobčujem to dejstvo v neuredniškem predelku lista, ki je na razpolago vsakomur.

Občinstvo naj sedaj sodi samo, s kakšnimi omikanci in poštenjaki med rimskokatoliškimi doktorji imajo opraviti liberalci! Najprej napadati in psovati ljudi sredi ceste, takoj potem pa prosjati čiti pardona — to je res katoliško!

V Ljubljani, dne 23. sept. 1901.

Fran Govékar,
magistratni uradnik.

Od brata Hrvata!

Čč. gg. Žnideršič & Valenčič
prva kranjska tovarna testenin
v Ilir. Bistrici.

Moja patriotska dužnost nalaga mi, da Vam izrazim podpuno priznanje vrhu pripisanih mi makaronov.

Isti su izvrstne kvalitete te nadnašaju u tome pogledu sve, koje sam dosele od raznih tvrdkah imao.

Osobito preporučam trgovcem Hrvatima „makarone“ gospode Žnideršič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici, Kranjska, jer ista gospoda vjerni svom materinjom Slavonskom jeziku imaju napisane na kartonima lih »Slavenski«, te stoga nije nam sada nužda uzimati kod stranaca koji nam šalju »makarone« sa napisom mađarskim, talijanskim i t. d.

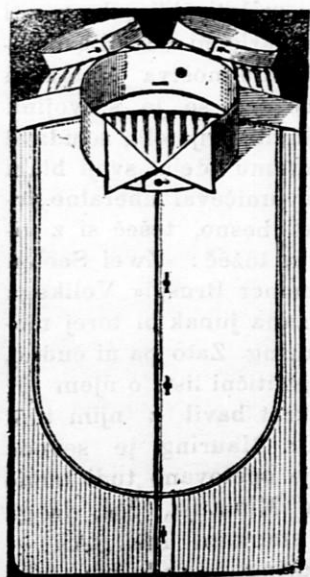
Ovu moju izjavu možete, ako želite, v javnost dati.

Vladimir Goršetić

trgovac

Požega, Hrvatska.

(1727—7)

Prezema se izdelava popolnih oprav za nečasne

Ustanovljeno l. 1870.
**Izdelovalnica perila za gospode,
dame in otroe**

samo iz blaga tvrdk B. Schroll, Graumann in Sigi. Nikako malovredno tovarniško, marveč najskrbnejše domače delo.

Za brezhibni kraj in najpoštenje postrežbo jamči tvrdka

C. J. HAMANN, Ljubljana

Mestni trg št. 8. (2586—19)

Dobavitelj perila več c. in kr. zastajskih oskrbovališč.

Istotam se dobi izvrstno dr. Gustav Jäger-ja volneno perilo vsake vrste, kopeljsko perilo, potem klobuke iz lodna in kož tvrdk Pless, Hickl in Fiehler, najboljše moške in ženske nogavice, kravate, modre, črne robe, razno drugo modno in škano blago za gospode, dame in otroke itd. itd.

Lastno izdelovanje predpasnikov, bluz, spodnjih kril, jutranjih jopic, spalnih sukenj itd.

Cene so v primeri z dobroto blaga brez konkurence. Ako bi imel kupec vzrok, biti nezadovoljen z blagom pri meni kupljenim, se to blago rade volje zamenja ali pa denar povrne.

Umri so v Ljubljani:

Dne 19. septembra: Jožeta Škerjanc, delav-
čeva hči 4½ let. Rimaka cesta št. 3, pljučnica.

V hiralnici:

Dne 18. septembra: Jakob Fajdiga, hlapec
50 let, valed raka.

Meteorologično poročilo.

Vilma nad morjem 200-2 m. Srednji snežni tlak 756-6 mm.

Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C	Vetrovi	Nebo	Mojna v 24 ur
21. 9. zvečer	733.4	12.9	sl. jvzhod	skoro jas.	0.0
22. 7. jutraj 2. popol.	733.2 732.2	9.1 19.5	brezvetr. sl. zahod	megla oblačno	0.0
23. 9. zvečer	732.8	15.5	sl. zahod	oblačno	0.0
23. 7. jutraj 2. popol.	724.1 735.1	15.0 22.4	sl. sever sl. jvzhod	oblačno skoro jas.	0.0

Srednja temperatura sobote in nedelje 14.8°
in 14.7°, normale: 14.1° in 13.9°.

Dunajska borza

dne 23. septembra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.40
Skupni državni dolg v srebru	98.35
Avstrijska zlatna renta	118.85
Avstrijska kronska renta 4%	95.50
Grška zlatna renta 4%	118.40
Grška kronska renta 4%	92.40
Avstro-ogrski bančni delnice	1622 —
Srednjo delnice	616.25
London vista	239.20
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.15
10 mark	23.43
30 frankov	19.01
Italijanski bankovci	91.65
1 kr. cekini	11.32

MATTONI
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša namizna in okrepčujoča pijača
preskušena pri kašlju, vratnih boleznih,
želodčnem kataru ter pri katarh v sapilih.

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastner-ju in
Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih špe-
cerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah. (25—8)

Proda se hiša

v kateri se nahaja že več desetletij stara
trgovina z mešanim blagom in žganjem
ter žganjetoč. — Proda se ob enem

vsa zaloga blaga, vsa trgovska
oprava in sodi. (2071—1)

Naslov pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Čisto nov

Žitni mlin

se dá takoj v najem v Hrušci pri
Ljubljani poleg tovarne za vato. Ogleda
se lahko istotam.

Povpraša naj se pri Val. Zeschko,
Ljubljana, Šellenburgove ulice št. 6, mej
8.—10. uro zjutraj. (2066—2)

Specijalna trgovina za kavo Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte

priporoča

kavo Santos dobrega ukusa po gld. 1.— kilo

„Nellgherry“ aromatično-
krepkega okusa „1.40“

„Piraldy“ najfinejšega okusa „1.60“

Poštarne poslatve po 5 kil franko.

Vsakovrstno špecerijsko blago v najboljši
kakovosti. (12-179)

Glavna zaloga J. Klauer-jevega „Triglava“.

Ana Bold

učiteljica francoskega jezika na
c. kr. ženskem učiteljski

prične s privatnim poukom v francoščini
s 1. oktobrom. (2039—2)

Mestni trg št. 11, II. nadstropje.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1901. leta.

**Odhod iz Ljubljane j. k. kol. Proga čez
Trbiž.** Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo,
Ljubno; čez Selthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-
Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. —
Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno,
Dunaj; čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez
Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Mari-
jine vire, Hebr, Francove vire, Karlove vire, Prago,
Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m
dopoludne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak,
Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m
popoludne osonni vlak v Trbiž, Beljak, od 15.
junija do 15. septembra v Pontabel, Celovec, Fran-
zensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selthal v Solno-
grad, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc,
Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr,
Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vire, Hebr, Francove
vire, Karlove vire, Prago, Lipako, na Dunaj čez Am-
stetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m
popoludne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni
vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Mona-
kovo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.**
Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj v Novomesto-
Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoludne
istotako, ob 6. uri 55 m zvečer v Novomesto, Ko-
čevje. — **Prihod v Ljubljano j. k. kol. Proga
iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak z
Dunaja čez Amstetten, iz Monakova, Inomosta, Fran-
zensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna,
Celovca, Beljaka, Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak
iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoludne osonni vlak
z Dunaja čez Amstetten, iz Lipske, Karlovih varov,
Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda,
Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Ino-
mosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Ce-
lovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m po-
poludne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selthala,
Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste,
Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38
m zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage,
Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Plznja, Budejovic, Linca, Ljubna, Beljaka,
Celovca, Pontabla. **Proga iz Novega mesta in
Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m jutraj,
iz Novega mesta in Kočevja, ob 4. uri 32 m popo-
ludne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob
8. uri 48 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Lju-
bljane j. k. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7.
uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoludne, ob 6.
uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak
le ob nedeljah in praznikih — **Prihod v Lju-
bljano j. k. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6.
uri 49 m jutraj, ob 11. uri 6 m dopoludne, ob 6.
uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak
le ob nedeljah in praznikih. (1393)

Učenec

(2034—2)

s primerno šolsko izobrazbo sprejme se
tako pri Albinu Rantu v Kranju.

Izurjeno prodajalko

vsprejemem takoj. Le take naj se
oglasé. (2070—1)

M. Elsner

trgovina z mešanim blagom v Litiji.

Sprejme se z dnem 1. oktobra t. l.
v Novem mestu v veliko manufak-
turno trgovino

trgovski pomočnik

dober prodajalec. — Ravno tam se sprejme
tudi

učenec.

Ponudbe naj se pošiljajo s priloženo
sliko na trdko: **Franc Wokač, Dvor,
Dolenjsko.** (2042—3)

Za večjo špecerijsko trgovino na
Juž. Štajerskem išče se v službo

prvi

trgovski uslužbenec.

Prosilci za to jako dobro plačano
službo naj so, kolikor je mogoče, Slovenci
in najmanj 30 let stari.

Oziralno se bode le na one gospode,
ki se morejo izkazati s spričevali I. vrste,
ki naj svoje ponudbe s priloženo fotogra-
fijo odpošljejo pod „J. 100“ na uprav-
ništvo »Slov. Naroda«. (2072—1)

80 do 100 voz

butaric suhih drv

prodajalo se bode v četrtek, dne
26. septembra t. l., na licu mesta
pod Rožnikom na posestvu Petra
Lassnika, in sicer potem licitacije.

Kdor bode zlicitiral, ima odpeljati
butarice tekem 8 dnij. (2068)

Objava

Kakor lansko leto, tako tudi letos obveščamo vse prijatelje dobrega grozdja
in dobre vinske kapljice, da je letošnji pridelek naših glasovitih „Sveto Janskih“
vinogradov uprav prekrasen z ozirom na to, da ni trpel, razun poznatih v mali
meri zareznikov, nikake druge bolezni, in se more pričakovati še z ozirom na
ugodno vreme ob „Sveto Martinskem“ krščenju izborna vino.

Vsi oni, koji bi bodisi grozdje, bodisi mošt, ali kasneje vino dobre kako-
vosti kupiti želeli, se uljudno pozivljejo na nakup v Sv. Janu pri Jaski, kjer
se bodo solidno postregli in si bodo točilci naših dobrih vin stekli dober glas
pri kupcih.

Na željo bode informacije dajalo poglavarstvo samo, ako se pismu pri-
klopi znamka za odgovor. (2069—1)

Poglavarstvo upravne občine u Sv. Jani

dné 18. septembra 1901.

Načelnik:

Sambol s. r.

Bilježnik:

Dubić s. r.

Naznanjam, da sem prevzel od „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani v izključno
razprodajo Jurčičeve zbrane spise, potem letnike in posamezne te-
vilke „Ljubljanskega Zvona“ in vse one knjige, katere so izle v
založbi „Narodne Tiskarne“. — Te knjige so:

Josefa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I. do
XI., broširan à 60 kr., elegantno vezan à 1 gld.
„Ljubljanski Zvon“, letniki II., III., V., VI.,
broširan à 3 gld., vezan v Bonačeve platnice
à 4 gld. 20 kr.; — letniki VII. in VIII.,
broširan à 4 gld., vezan v Bonačeve platnice
à 5 gld. 20 kr.; —
letniki od IX. do XVIII., broširan à 4 gld.
60 kr., vezan v Bonačeve platnice à 5 gld.
20 kr.
Posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“
po 40 kr.
Zbirka zakonov. I. Kazenski zakonik, ve-
zan à 3 gld.
Zbirka zakonov. II. Kaz. pravdni red, vezan
à 2 gld. 80 kr.
Zarnikovi zbrani spisi. I. zvezek, broširan
à 50 kr.
Dr. Nevesekdo: „4000“. Povest, broš. à
50 kr.
A. Aškerc: **Islet v Carigradu**, broš. à 20 kr.
Po znižani ceni priporočam: **Fran Kočbek, Pregovor,** prilike in rekl. Prej 50 kr., sedaj
samo 30 kr.

Sprejemam tudi naročila na vse modne žurnale, na vse do-
mače in tuje časnike ter knjige.

I. Schwentner

knjigotržec

V Ljubljani, Dvorni trg šte. 1.